

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1915. 12. szám

Budapest, március 21.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja

a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatala

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Lábnymok.

A Hans Gross-féle „Handbuch für Untersuchungsrichter” nyomán magyarra átdolgozva.

a) Általában. (Elméleti rész.)

Ha értünk a bűnügyi nyomozásoknál talált lábnymok felhasználásához, akkor azok ak a megfigyelése, rögzítése és értékesítése sok esetben döntő fontossággal bír. Hogy a lábnymok nyomozásoknál mégis aránylag kevés esetben jönnek számításba, különböző okokra vezethető vissza, melyeknek kikapcsolása nem mindég a csendőr jóakarátán mulik. Így mindenekelőtt rendesen épen ott nem találunk lábnymokat, a hol szükségünk volna rájuk, és ha lábnymok mégis előfordulnak, a legtöbb esetben annyira csonkák, hogy hasznavehetetlenek. A legélesebb lábnymok is a legritkább esetben maradnak meg tisztán, vagy olyan alakzatban, hogy bizonyosak lehetünk a felől, hogy az ügygel összefüggésben állanak.

Az eset után a helyszínére érkezett, vagy az eset előtt a helyszínen megfordult emberek visszahagyják lábnymaikat, összetapossák a nyomozásnál értékkel bírókat, vagy legalább is kétségessé teszik, melyik lábnym a fontos, melyik a közömbös. Ha azonban találunk egy épségben megmaradt lábnymot, arra kell törekednünk, hogy tudjunk a nyomból olvasni és azt értékesíteni.

Az erre vonatkozó ismereteink még meglehetősen hézagosak. Ennek a tárgynak az irodalma nem nagy terjedelmű és csak néhány kísérleten alapszik, melyeket igaz, nem is oly könnyű végrehajtani. Sok különféle élőanyag kell hozzá, melylyel a legkülönbözőbb módon kell kísérletezni, (menetütem, állászat, lábbeli, talaj, stb. minősége szerint). Az ügy továbbá pontos méréseket, a méréseknek sokféle csoportosítását, továbbá a tanulmányi anyagnak fáradságos konzerválását és a konzerválás miként való legcélszerűbb keresztülvitelére vonatkozó kísérleteket igényel. Ide tartoznak végül anatómiai (boneztani) és élettani előtanulmányok és a mi a legtöbb eredménnyel fog járni, minél több pillanatképfelvétel is. Mielőtt azt nem tudjuk, hogy az emberi lábnym miként keletkezik a másodperc legkisebb részleteiben, addig erről a kérdéssel végérványes ítéletet nem mondhatunk.

Az uttörő e téren Anschütz, ismert pillanatképfelvételész, a ki a szaladó emberről készített igen jó felvételeket. A célzott jobban megközelíti az amerikai Muybridge, ki ugyanabban a pillanatban egy szaladó emberről három felvételt (előlről, oldalt és hátulról) készített. Marey és tanítványai is sokat lendítenek a dologon sok és elmésen szerkesztett műszereikkel, melyekkel az elérendő célhoz évről-évre közelebb érünk.

Ezek a kísérletek azonban még nincsenek befejezve és értékesítésük még más irányban is eszközözendő kísérleteket, valamint az eddigi eredménynek gondos tanulmányozását követelik. Ha ma már el is tudjuk képzelni, hogy mily irányban és mily eredménnyel folytatandók a kísérletek és hogy tulajdonképpen mi is fog végül napvilágra jönni, úgy mégis még évekig tartó munka szükséges ahhoz, hogy biztos és értékesíthető eredményekhez jussunk.

Sokat várhatunk azoktól a fényképezési kísérletektől, melyekkel a talpat alulról fényképezhetjük le olyan formán, hogy egy bizonyos magasságban vízszintesen fektetett létrán vastag üveglapokat fektetünk végig, melyeken egy mezítlábos ember végighalad, miközben talpait mozgófényképezőgéppel lefényképezzük. Az eljárás bonyolult, de meglepő eredményekre vezet.

Az alábbiakban a lábnymokra vonatkozólag mindaz közöltetik, a mi az irodalomban előtalálható és a mit az eddigi tapasztalatok eredményeztek.

b) A lábnymok feltalálása.

Rendkívül fontos a nyomozás eredményének biztosítása szempontjából, hogy a csendőr minden adandó alkalommal a lábnymokat különös figyelmére méltassa. Városban bajos ezt betartani. Ott a gondosan lesöpört járdákon nem marad meg a lábnym, az a megfigyelés pedig, melyet egy városi utkeresztezésnél esetleg tehetünk, tulságosan rövid ideig tarthat ahhoz, hogy abból fontos következtetéseket vonbassunk. Vidéken már sokkal több az alkalom ily megfigyelésekre: a sárban, a hóban, különösen azonban az országut finom porában a megfigyelésre érdemes anyag egész tömege fekszik, abban úgy olvasgatunk és tanulhatunk, mint egy érdekesítően irt könyvben. Ennek pedig éppen itt kell is történnie!

A ki csak a helyszínén akar egy fontos nyomból

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

es. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserélése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

valamit kiolvasni, alig fog valamit látni: a lábnyom olyan lenyomat, mint minden más, de tulajdonképpen mégis egészen különböző dolog, mert lenyomatra nem elég tiszta, de még ha elég tiszta is volna, nem vihetjük a lenyomatra magunkkal. De ha el is vihetjük, nem futkoshatunk vele házról-házra, hogy mindenkin kipróbáljuk nem-e ő a tettes? Ha valaki így fogja fel a kérdést, akkor az természetesen értéktelen lenne. *Látni* kell először megismerni, mit azonban csak gyakorlattal érhetünk el! Mit lát a laikus a gőrcső alati és mit a tudós, mi mindent lát a vadász erdőn és mezőn, hol a hozzá nem értő számára minden halott, mit lát a művész egy képen, melyen a hozzá nem értő csak néhány festett alakot vesz észre! A laikus mindenütt csak egy unalmas össze-visszaságot talál, holott a szakértő egy élettel és eszmékkel telt világot lát.

Igaz, hogy néhány lábnyom nem valami nagy dolog, a csendőr részére azonban ezek felette értékesek lehetnek. Egy ártatlan embernek a megmentését, a tettes kinyomozását eredményezhetik. A lábnyomnak részletei elég fontosak!

Ebbe a tudományba is bizonyos rendszert kell hozni. Bármennyi lábnyomnak csupán megismerése, semmit sem használ. Ha a gyakorlati élet számára komolyan tanulni akarunk, úgy azzal kezdjük, hogy először pl. egy poros országúton a nagy és kis emberek, meztelen és csizmás lábak, állatok és kocsikerekek nyomai által okozott kusza össze-visszaságot pontosan megnézzük és kövessük. A kezdő ennél többet eleinte nem lát, és az emberi lábnyomokat illetőleg a kezdetben azzal meg fog elégedni, ha megismeri a nagy és kis lábnyomokat, a meztelen és csizmás lábaktól eredőket. Idővel azonban rá fog jönni a szemlélő, hogy a lábbeli is igen különböző nyomot hagy hátra. A szegeknél, a saroknál, a talp alakjánál stb. feltűnő eltérések észlelhetők, különösen egy, többször ismétlődő lábnyom, nagy terjedelménél és esetlen alakjánál fogva szembeötlők. Most elveszett, most ismét előkerül és fokozott érdeklődéssel követtetik. Ha a kezdő már odáig jutott, hogy egy bizonyos nyomot a sok közül megtalált, akkor „nyomon” van és az ügy iránt mindig jobban és jobban fog érdeklődni.

Mindezek a megfigyelések és gyakorlatok azonban csak akkor bírnak értékkel, ha írásba lesznek fektetve és rendszerbe foglalva, úgy, hogy egy és ugyanannak az esetnek ismételt megfigyelése, ellenőrzés céljából egymásmellé állítható. Ezek a megfigyelések akkor lesznek eredményesek, ha lehetőleg terjedelmesek és alaposak, úgy, hogy az emberi itélőképeség határain belül állíthatjuk, ilyen lábnyom olyan egyénre mutat, vagyis, ha az „ok” és az „okozat” közötti összefüggést megtaláltuk. Ha pl. feltűnő hosszú lépéseknél kétszer azt tapasztaltuk, hogy a sarok leghátsó éle feltűnő

mélyen nyomódott a talajba, akkor ez lehet véletlen, az előttünk járónak egyéni sajátága. Ha ezt sokszor tapasztaltuk és kivételt nem találunk, akkor nyilván azt állíthatjuk, hogy megtaláltuk az okozati összefüggést, a szabályt. Ha aztán egyetlen egy nyomot találunk, melynél a sarok hátsó éle igen mélyen benyomódott a talajba, akkor jogunk van feltételezni, hogy ez a nyom egy oly egyéntől származik, ki — legalább akkor — feltűnő hosszú lépett.

Egy, a kezdet legelején álló tannál, mint a milyen a lábnyomok ügye is, a megfigyelések száma nem lehet elég nagy és így csak az fog a dologhoz érteni, ki kellő anyagot gyűjtött és azokból a nyomokból, melyeknek komoly esetben fontosság tulajdonítható, sokkal többet fog kiolvasni, mint az, ki ezzel a dologgal sohasem törődött.

A ki ezen ügy iránt érdeklődik, szándékosan előidézett nyomokon gyakorolhatja magát és a tapasztalt különbségek okát és körülményeit kutatva, azokat tisztázhatja. Ezt mindég csinálhatjuk, ha alkalmas talajra akadunk: finom por, főlég száradt sár, nem nagyon mély, frissen esett, vagy olvadó hó. Ezen anyagok egyikeben csinálunk most már különféle nyomokat. Állva, lassu és gyorsabb menethen, szaladva és ugorva. Azután: sík területen, hegynék fel, hegynék le, teherrel és a nélkül, fáradtan és pihent állapotban stb. Ezen nyomok mindegyikét alaposan tanulmányozzuk és hasonlítjuk össze a többi nyommal. Keressük a hasonlóságot és a különbségeket és az így találtakat próbáljuk ki mások lábnyomán is.

A meztelen lábak lenyomatára különösen ügyeljünk. Ezeket a lenyomatokat az állandó összehasonlítás céljaira megőrizhetjük. A legcélszerűbb a nyomokat papíron előidézni, melyet a szoba padlójára erősítettünk meg (a legalkalmasabban rajzszegekkel). Ha a papírt nem erősítjük meg, úgy lábunkkal azt minden lépésnél felemeljük, mi által a lenyomatok elmosódnak. Előveszünk azután egy körülbelül 30–40 cm. hosszú és 20 cm. széles pléhtálcát, melybe egy valamivel kisebb rongy, nemez stb. darabot rakunk. Ezután egy finom poralaku festőanyagból, riz és kevés ragasztógummi hozzákeverésével egy pépszerű anyagot készítünk, melyet a tálcán levő rongy stb.-ből készült párnára öntünk, úgy, hogy a párna átnedvessedjék. A tálcát a padlóra fektetjük és meztelen lábunkkal a tálcán levő festékpárnára és azután többszörösen állva, járva és szaladva a papírra lépünk. A lábat csak akkor nedvesítjük meg újból a festékanyaggal, hogy ha a festék már teljesen lekopott róla. A kísérlet végrehajtásánál ügyeljünk arra, hogy minden nyom mellé odairjuk hogyan keletkezett az, (állva, szaladva stb.) valamint azt is, hogy a nyom milyen egyéntől származik. Például: 30 éves férfi, 180 cm. magas, erős testalkatú,

Ha fájt a feje⁷ ne téováznék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskább migránt és fejfájást elmulasztja — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítást.

A bukovinai harcokból. — Csapataink bevonulása Kolomeába.

lábai O alakuk». Arra kell törekednünk, hogy ilyen módon különféle koru, nemű és foglalkozásu egyén lábnyomaihoz jussunk. Fő figyelmünket olyan egyénekre irányítsuk, kiknek a járása rendellenes.

Az alábbiakban egy napilap leírását közlöm, mely azt van hivatva megvilágítani, hogy a lábnyomok felkutatásában milyen tökélyre lehet szert tenni. Egy csendőrtől a tudásnak ezt a fokát nem lehet ugyan megkövetelni, feltehető azonban, hogy mindenkit érdekel, miszerint a nyomkövetés művészetét milyen fokra lehet fejleszteni. A szóbanforgó cikk szószerint a következőképen hangzik.

«Az indiai benszülöttek gazdagsága és vagyona, különösen a nagy folyók, mint az Indus vagy Ganges mentén, főleg az állatsordákban fekszik. Nem csoda tehát, ha ilyen körülmények között a ló- és marhalopás külön iparággá fejlődött. Ha a tolvajt nem üldözik azonnal, csak a legkritkább esetben fogja a tulajdonos — mint a hogyan az indus mondja — a ló vagy ökr farkát ismét megpillantani, ha csak nem fordul a káros egy hivatásos nyomkutatóhoz. Ezek a Kerpurthalából származó férfiak nemcsak a tolvajok, hanem minden fajtájú gazemherek rémei.

Mint Indiában minden társadalmi állás, ez is egy bizonyos kasztra, (társadalmi rétegre) van korlátozva, a mennyiben örökségképen száll át apáról fiúra. Vannak régi nyomkutató családok, melyek büszkén mutatják hiteles családfájukat, a mely olyan, hogy bármely eszemes európai család megirigyelhetné. A «khoji»-k — a. m. kereső, vagy üldöző — már gyermekkorukban elvitetnek a tolvajvadászatokra és jövődöbeli hivatásukra a leggondosabban kiképeztetnek. Találékonyságuk és kitartásuk azután csodálatra méltó is.

Egy ügyes nyomkutató majdnem észrevehetetlen jelekből megismeri, hogy az üldözött hogyan menekült, hol és meddig pihent, kifáradt-e, mit czipelt magával és még ezer egyéb dolgot. E sorok írójának nemrég alkalom kínálkozott egy ilyen khojit munkájánál megfigyelni.

Egy éjjel elloptak tőlünk néhány ruha- és fehérnemű darabot. Felhasználtam ezt az alkalmat, hogy a khoji használhatóságáról meggyőződjem.

A tolvaj nyoma hamarosan megtaláltatott és most egy igazi vadászat vette kezdetét, olyan nyomok után, melyekről én — bár kitűnő a szemem — semmit nem láthattam. Egyszerre kijelenti a khoji, hogy itt egy pillanatra pihent a tolvaj és eközben néhány alig észrevehető nyomra mutat. «Két csomagot tart a kezében». «Itt ismét pihent, de most már hosszabb időn át». Így követtük a nyomot egész nap, míg estére el is értük a tolvajt, ki már biztonságban érezte magát.

Az üldözés rendszerint nagyobb nehézségekkel jár. Mialatt a khoji minden ügyességét felhasználja, hogy a tolvajt utolérje, az sokszor éppen olyan ravasz és mindent megkísérel, hogy az üldözést megbiúsítsa. Miután egy darabig mezítláb ment, lábait egy kendőbe

csavarja, azután egy ökrön folytatja útját, hátrafelé megy, vagy egy patakon vagy folyón gázol keresztül. Mindez azonban nem hozza zavarba a jó nyomkutatót, a távolság pedig nem játszik szerepet.

Nemrégiben hallottam egy esetről, melyben egy khoji a gyilkost 300 kilométeren keresztül üldözte, míg végre egy kis falu fogdájában találta meg, hová lopásért becsukták. Gyakoriak ugyanis azok az esetek, hogy súlyos bűncselekményekkel terhelt egyének lényegtelenebb gazságokat követnek el, hogy ezáltal a khojik által leendő üldöztetés és a súlyos büntetés elől meneküljenek.

Némely khoji híres a helyi és személyi ismeretei révén. Egy bizonyos körletben úgy ismeri minden ember lábnyomát, mint a hogyan mi az arcokat tartjuk emlékezetünkben. Egy napon a kapurthali maharadszától néhány ékszeret loptak. Elküldtek a khojiért, ki miután megtalálta a nyomot, nyugodtan kijelentette, hogy ez és ez a tettes. Ennél az embernél azután megtalálták az ékszereket éppen akkor, mikor beolvasztasukhoz fogott.

Néhány nappal később ismét történt egy lopás. A khoji látszólag ismerte is a lábnyomot, de nevet nem akart említeni, bár a benszülöttek őt látszólagos kudarczáért gúnyolni kezdték. Később azután véletlenül kitudódott, hogy a tolvaj a khoji fia volt.

A khojik bámulatos találékonyságát mutatja a következő eset is: A nyomkutató egy folyó partjára üldözi a gonosztevőt. Itt elvész a nyom, mert a maharadsza 200 főből álló kíséretével rövid idővel ezelőtt ugyan csak azon a helyen a folyón átkelt. Ilyen sok lábnyom között lehetetlennek látszott az eddig követett nyomot ismét megtalálni. A khoji ennek dacára elhatározta, hogy az üldözéssel nem hagy fel. Abból a célból, hogy a nyom jobban vésődjék emlékezetébe, néhány mérföldet a régi nyom után vissza ment, majd a folyóhoz visszatérve azon átkelt és 200 ember nyoma között tényleg ismét megtalálta az üldözött egyén lábnyomát, melyet azután nyolcz napi üldözés után utól is ért.

Figyelemre méltó az is, hogy azon a vidéken él egy khoji, ki évekkel ezelőtt megbénult a ennek dacára lóháton, egy hosszú bottal felfegyverkezve követi a nyomokat és réme minden gazembernek. A bönulást mérgezés idézte elő. Természetes, hogy a khojik élete soha nincs biztonságban.

Ellopott marha üldözésénél mindig tudja a khoji, hogy a tolvaj hajtotta-e az állatot, vagy ráült-e. Ha mély a hátsó lábak lenyomata, akkor biztonsággal utóbbira lehet következtetni, mert a benszülöttek mindig az állat farára szoktak ülni. Ha az állat terhet czipelt, akkor rövidebb a nyomtávolság, mert a lépés természetesen rövidebb lesz, mint a szabadon hajtott állaté.

Az angol civilizáció előhaladásával, melyet nyomon követ a pálinkás üveg, természetesen a jó khoji éppen úgy, mint sok egyéb belföldi ipar és műtermék nosokára csak hallomásból lesz ismeretes. (Folyt. köv.)

A bukovinai harcokból. — Átvonuló huszárok Debrecenben.

Osztende bombázása.

A napokban jelent meg a lipcsei Brockhaus cég kiadásában Hedin Szvennek az a nagyszabású könyve, melynek anyagát a világhírű svéd áziakutató a báború első felében a harcstereken, a német front mögött gyűjtött össze. A rendkívül érdekesnek ígérkező könyv egyik fejezetét közöljük az alábbiakban:

Pénteken, október 23-án. K. dr. azzal költött fel, hogy elvisz a világítótoronyhoz és a régi erősséghez. Visza villamoson jöttünk. A kocsiban katonák és civilek ültek. A katonák egyike öreg népfőlkelő volt. Elbeszélte, hogy három fia van a báborúban, de sejtelmé sines róla merre járnak, sem arról, hogy egyáltalán élnek-e még!

— Bizony meglehet, hogy elesetek már — mondta magában — a hazáért mindenét odaadja az ember.

Öt perc híján egy óra volt az idő és ebédre pontosan ott kellett lennünk a tiszték asztalánál. Végimentünk a Rue du Cerf-en. Az utca sarkán, másik homlokával a Digue du Mernek fordulva áll az . . . szálló. Az utca néhány méterrel mélyebben van a tengerpart úttesténél. A sarkon egy csomó tiszt állt csoportba verődve, heves beszélgetésben. Közben nyugatra mutogattak és sürűen beletekintgettek messzelátójukba. Kíváncsian tudakoltuk, hogy mi van arra. Az angol hajóhad szokott helyén állott nyugatra és délnyugatra, körülbelül bétnyolcz kilométernyire mitőlünk.

Egy torpedónaszád azonban kivált a bajók sokadal-mából és teljes gözzel egyenest Osztendének jött, a parttal párhuzamosan. Nemsokára egy másik torpedónaszádot fedeztünk föl, a mely amannak vizében jött épp oly sebesen. A tiszték találgatták, hogy mit akarhat a két ellenséges hajó, de nem tudtak megállapodni semmiben.

Én hát fölmentem a szobámba és felkészülődtem az ebédhez. Azután kiléptem az erkélyre és szentül meg voltam győződve, hogy a torpedónaszádok megfordultak és kifelé tartanak a tengerre. Csakhogy nem. Hanem jöttek ugyanolyan sebességgel, ugyanabban az irányban, mint az előbb. Örruk körül tajtékzott a tengervíz.

— Alul, az erkélyem alatt harsány hangon vezényelt egy tiszt. Azt parancsolta, hogy az utcát ki kell üríteni, a hosszú hátsor előtt senki fia se merjen mutatkozni. Csak a szálló elé állított öt maradhatott meg helyén,

igaz, hogy egy percznél több az is sietve keresett földőzőket.

— Ekkor felkaptam messzelátómat és lesiettem a lépcsőn. A szálló elegáns halljában tiszték jártak-keltek izgatottan. Könnyű volt kitalálnom, hogy valami rendkívüli készülődik.

— Lőni fognak? — kérdeztem meg B.-től.

— Igenis, lőni fognak, — felelte sztoikus nyugalmmal.

A hall üvegajtain át jól megfigyelhettem az ember, mi történik a Rue du Cerf torkolatában: S. admirális vezényelt ott, mellette T. fregattkapitány, a tengerész-brigád legénysége két hat czentiméteres hajóágyút gör-dített oda a megfelelő municziós kocsikkal. Egyébb úgy nem volt a városban.

Az utcán már csak a tüzerek voltak. Nekem sem volt szabad kimennem, de az ablakon keresztül mindent jól láthattam. Az ágyukat egy-kettőre felszerelték és beállították. Azután elhangzottak a vezényszavak:

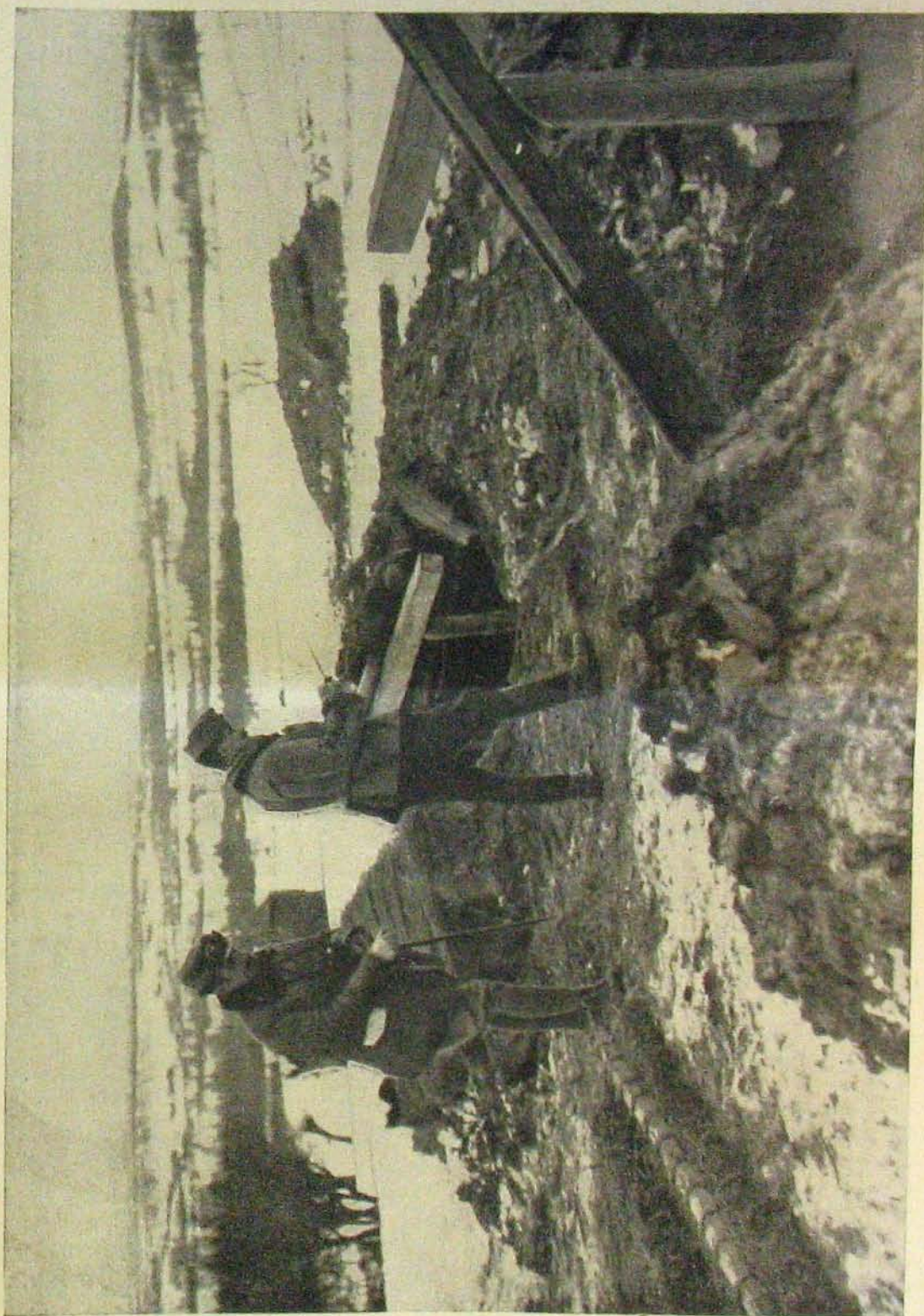
— Tölts! — Kész! — Tűz!

Az első lövés eldőrdült! A szálló ablakai megrezdültek keretükben. Fölsiettem az ebédlőterembe. Onnan szabad kilátás nyílt a tengerre és a torpedónaszádok el-sejére. Egy szempillantással utóbb eldőrdült a második lövés. Az első közvetlenül a torpedónaszád előtt esapott a vízbe: lehetetlen volt megállapítani, tett-e kárt a hajóban. A második lövés is közvetlenül a cél előtt esapott le.

Az ebédlőteremben több tiszt volt. Én A. doktorral az első tartalékos tengerész-zászlóalj hadnagya mellett álltam a terem mennyezetét támogató négy pillér egyike mellett.

Alig dőrdült el a két német lövés, az angol torpedónaszádok megfordultak és a következő pillanathan ők is tüzelni kezdtek. A hajóágyúk megvillantak a szemlato-mást egyenest felénk okádták tüzüket.

— Földőzet mögé! — kiáltotta felém A. hadnagy, azzal a pillér mögé ugrott, noha az mint a papiros lyukadt volna át, ha belévág egy tíz czentiméteres gránát! A teremben levők néhányra követte példánkat, a többi azonban hidegvérűen megállt helyén. A torpedónaszádok elseje körülbelül 1400 méternyire volt a parttól. Az első lövedékek távolsága rövidre volt véve s közvetlenül a part előtt vágta a vízbe. Magas, fehérvíz szölp esapott föl az égnék. Messzelátómat hirtelen a torpedónaszádnak fordítom. Megint villan rajta valami, mire újra a pillér mögé vonulunk, de csak a derekunkkal, a fejünkkel nem, mert lehetetlen az ilyen látványról elfordítani szemét az embernek, az ember látni akarja, mindenáron látni akarja! Lehetetlen azonban szóval kifejezni azt a feszültséget, mely az embert a lövés föl-villanása és a lövedék bevágása közben elfogja. Hát még ha érzi, sőt tudja az ember, hogy a lövésnek ő maga a célpontja! De azért mégsem félelem volt az, mert hiszen ha valaki el akart volna czipelni biztos helyre, el nem mentem volna vele. Így volt az, hogy álltam

A bukovinai harcokból. — A nádorodai esutató.

egyhelyt és messzelátómat hol a naszádra, hol a lövedék bevágásának helyére szegeztem. Az egyik lövedék lepattant a vízről és egy ház párkányába csapódott. Utóbb megállapítottam: 58 lépésnyire tőlem. Egy másik lövedék valami egészen különös pályát irt le, végül azután a tengerparti betonirozott sétáutra hullott le s ott maradt; föl sem rebbant. Napok múltán is ott hevert a örök vigyáztak, hogy senki hozzá ne érjen. A sorrend mindig ez volt: előbb az ágyúvillanás, azután a lövedék vízbevágódása, majd a dörrenés, legvégül a reoegés-rofogás, ha a vízről elpattanó golyó valamelyik utmenti házba szakított lyukat.

A második torpedónaszád, melyet én a megügyelő helyemről nem láthattam, épp oly vidáman lövöldözött, mint az első. Mintbogy nem láthattam, mikor lő, a pillér mögé bujás valóban illuziórius menedék volt. Ötöt vagy hatot lőtt mindenik német ágyú. Hogy tettek-e kárt a hajókban, vagy nem, azt én nem tudom. Tűzságos gyorsasággal folyt le minden, sembogy kellő biztossággal lehetett volna ezélni. Azután pedig a meredőkecs üttesten az ágyúk minden lövés után messze visszazagultak, úgy hogy minden újabb lövés után föl kellett vontatni őket előző helyükre. Tizenkét perc alatt vége volt mindennek. A hajók egészen megfordultak, és szakadatlan tüzelés közben teljes gözzel igyekeztek ki nyugat felé. Vagy harminczat lőttek, közben-közben fegyverrel ia.

De a hajók és a part közötti távolság nőtön-nőtt s a tüzelés elhallgatott.

— Hogy van az, — kérdeztem később — hogy egyetlen lövés sem érte szállónkat. Az angolok csak látták tán, hogy a német ágyútűz fészke a mi utcasarkunk?

— Azt csak úgy hiszi az ember. De a naszádok oly gyorsan mozogtak, hogy lehetetlen volt fölfedezniük a tűz irányát.

— Csodálatos, — jegyezte meg egy másik tiszt — hogy több lövés az M. szállót érte és néhány tisztet megölt benne. Az M. szálló nagy, fehér épület, az angolok nyilván arra számítottak, hogy tele lesz német tiszttel.

Mikor minden elcsöndesedett, asztalhoz ültünk, azután elmentünk megtekinteni az M. szállót. Szép fehér homlokzatát hat gránit alaposan megtépásta. Tátongó lyukakat szakított beléje. A hallban egymás hegyén-bátán szekrény, asztal, székek. Egy órával azelőtt még Európa egyik lelegelegánsabb helyisége volt az ebédlőterem: most csupa pusztulás az egész! A hosszú ablaksornak éppen az alsórészen át vágott be két gránát és szilánkjai hatalmas réseket szakítottak a falakba és a mennyezetre. A gipszekitmények lehullottak és rombalmazban heverték. Az ablakok üvegje porrá zúzódot. Alig néhány asztal maradt meg épen, de azokon is lenyakazták a gránátzilánkok a boros és pezsgős palackokat.

KÉPEINKHEZ.

A bukovinai harcokból.

Az oroszok — mint olvasóink is tudják — a Kárpátokon való másodszeri betörést megelőzőleg igen erős támadást intéztek Bukovinában harczoló seregeink ellen úgy, hogy annak folyamánként kénytelenek voltak azok Csernoviczot kiűriteni és csapatainkat stratégiailag előnyösebb pozícióba visszavonni s ott bevárni azokat az erősítéseket, a melyekkel egyesülve nemcsak feltarthatónak, de visszazagoríthatónak is remélhették az oroszoknak Erdélybe szándékolott benyomulását.

Előrelátó hadvezetőségünknek ez a terve sikerült is, amennyiben csapataink az itt harczbarítt nagyobb ellenséges erők további előnyomulását először Jakobéni és Kirlibaba közelében megállították, majd ugyanitt alaposan megverték s az említett két községet bevették, azután az ennek visszafoglalására irányuló ellenséges, támadásokat, az oroszoknak való nagy veszteségek okozása mellett ismételten visszazaverte, az ellenséget fokozatos és hatásos támadásaikkal folyton hátrább és hátrább szorítottak annyira, hogy azok erős offenzívák hatására alatt előbb Csernoviczot, majd Kolomeát is kiűriteni kényszerültek s egész hadseregük menekülésszerű visszavonulással húzódt fel Stanislan felé.

Hős csapataink az ellenség e zavarát felhasználva, oly kitartó támadásokkal üldözték a sietve visszavonuló ellenséget, hogy hamarosan elérték a Szereth folyó vonalát, idáig való nyomulásuk közben pedig ismételten nagy veszteségeket okoztak az oroszoknak az ezek hátvédjeivel folytatott harcokban. Csapataink másik része ugyanez idő alatt Körösmezőnél visszazaverte a támadó oroszok másik hadseregét, ezek üldözése közben átkeltek a jahloniczai és a szomszédos hágókon és a felső Pruth vidékén Nadvorna irányában előrenyomulva, kivítették a hegyes völgyeinek kijáratát és elfoglalták ott hamarosan Delatin, Pasiencza stb. helységeket, majd egyesülve a Dél-Bukovinából felfelé nyomuló csapatainkkal, egyesült erővel, az oroszok minden erőfeszítése dacára bevették Kolomeát s elfogtak ott több, mint 2000 orosz s két ágyút és több gépfegyvert zsákmányoltak.

A jelen számunkban közölt képek a bukovinai harcoknak imént említett egyes részleteiről való felvételek.

HIREK.

Adományok. Jegyzabban ismét a következő adományok folytak be hozzánk: Barna Ferenc budörsi őrmester nejének gyűjtése 410 K. 80 f. Miksaevits György esendő őrmester gyűjtése 20 K. és Spasajda Mihály őrmester nejének adománya 6 K. 60 f. a háborúban megvakult katonák részére; Zsolna Béla őrmester és Huny József esendő őrmester gyűjtése és adománya a harcokképtelenné vált katonák és Város félhold részére 170 K.

Miklós György csendőr cz. őrmester gyűjtésese 101 K. 90 f. Csönka András őrmester nejének adománya 30 K. és Gurgni Miklós csendőr 4 K. adománya a háboruban elesett hősök özvegyei és árvái részére. Dadonka Ferencz őrmester adománya a Vörös kereszt részére 20 K. A szilágynagyfalusi csendőrség legénységének adománya a hadsegélyző hivatal részére 10 K. végül Tomory Endre századosnak a gratulációk megváltása címén az internátus céljaira tett adománya 10 K. Az adományokat rendeltetési helyeikre juttattuk. — Miltsevics csendőr cz. őrmester gyűjtésében részt vettek: Miltsevics György csendőr cz. őrmester 5 K. Oprisán János, Mitráskó László csendőrök 4—4 K. Gábor József csendőr 2 K. Soltész János karbatalmi tizedes és Urbán András karbatalmi gyalogos 1—1 K. végül Elek Borbála őrsfőzőnő 3 K. — Miklósi György csendőr cz. őrmester gyűjtéséhez hozzájárultak: Miklósi György, Ferencz József cz. őrmesterek, Takács István II., Fényes László, Molnár József csendőrök, Szűcs János próbacsendőrk és Tóth Károly csendőr őrmester neje 10—10 K. Firczak Sándor g. kath. lelkész 5 K. Sipos István népfelkelő, Dóhim János ujszéki községi lites és Vida Mariiska 2—2 K. Tolnai Pál népfelkelő 1 K. 40 f. Komló Ferencz tart. tizedes, Szoboszlai László népfelkelő tizedes, Vajda Balázs népfelkelő őrzetető, Lippai György Lippai Antal, Lízák János, Kulisz Imre, Fábian József, Ádamosi György, Székely István, Kovács János, Szimezuj Márton, Fábian István, Pálka Péter, Péntek Márton népfelkelők, Gonda János g. kath. tanító, N. N., Jakab Jánosné g. k. tanítónő, Grünberger Vilmos 1—1 K. végül Sinka Ferencz népfelkelő 50 f. — Különösen ki kell itt emelnünk Barna Ferencz őrmester, budaörsi őrsparancsnok nejének fáradhatatlan buzgalmát, amennyiben immár harmadik ízben van alkalomunk valóban minden dícséretre érdemes és követésre méltó gyűjtéseiről megemlékeznünk. Mult évi 43. számunkban ugyanis 50 klg. fehérnemű s ugyan- csak mult évi 50. számunkban 45 klg. cukorka és ezenfelül egyéb élvezeti cikkek gyűjtésével igyekezett szeretett hazánkért küzdő és azt védelmező testvéreink helyzetén könnyíteni, most pedig a háboruban megvakult katonák szomorú sorsán, a körülményekhez képest, igazán tekintélyes összeggel, igyekszik onyhiteni. A midőn a gyűjtés terén eddig elért szép sikereihez csak gratulálhatunk, további lelkes fáradozásaihoz sok szerencsét kívánunk.

Gyászhir. Ehleiter Ferencz, ideiglenesen nyugdíjazott törzsőrmester, lapunk volt munkatársa, Ragusában, hol az öt megtámadott gyilkos kór ellen keresett gyógyulást, életének 40-ik évében márczius hó 8-án meghalt. Mélyen sirított özvegyének és két apró gyermekének hátrahagyott fájdalmaiban mi is őszinte részvételt osztunk, mert mint aláhendelt: buzgó és lelkiismeretes, mint alaktos: alázatos és szolgálatkész, mint bajtárs: előzékeny és hű, mint előjáró: jóakaró és következetes, végül mint munkatárs: fáradhatatlan és pontos emberként volt mindnyájunk előtt ismeretes. Hült teteme márczius hó 11-én

10-én helyeztetett a ragusai cs. és kir. 24. számú helyőrségi kórházból, a róm. kath. egyház szertartásai szerint, az ottani temetőben örök nyugalomra. Nyugodjék békében! — A m. kir. VI. számú csendőr kerület altisztja kara gyászalapon tudatja velünk, hogy szeretett bajtársa, Horváth Gyula törzsőrmester, számvivősegi segédmunkás, márczius hó 11-én d. u. $\frac{1}{2}$ 2 órakor, életének 47-ik, csendőrségi szolgálatának 23-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése márczius hó 13-án, a róm. kath. egyház szertartása szerint, Székesfehérváron mutat végbe, bajtársainak élénk részvétele mellett. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Halálos végű baleset, Berényi Mihály nagyesetési őrsbeli népfelkelő Koskóczról, szekérrel márczius hó 6-án Homonnára ment bevásárlás végett. Dolgai végeztével, visszatérő útján éjjel $\frac{1}{2}$ 11 órakor Jánosvágása közsgében, a szekér, a nagy sötétségben, az árokba fordult, a melyről Berényi népfelkelő oly szerencsétlenül esett le, hogy az elcsenvedett belső sérüléseibe csakhamar belehalt.

KÜLÖNFÉLÉK

Angol vélemény 1870-ről. Kevéssel az 1870—71-iki német-francia háború lezajlása után Londonban, az Andley-Square-en álló pompás palotájában örök álmra hunyta le szemét a 82 esztendő lady William Russel, Anglia egyik legkiválóbb és nagy szerepet játszott asszonya, a kinek szalonja busz éven keresztül állandó gyűlésező és találkozó helye volt a legkiválóbb íróknak, művészeknek, politikusoknak és államférfiaknak, a kik esténként napról-napra felkeresték a kitűnő úrnőt s szívesen hallgatták behízelgő hangú csevegését, elbeszélgetve az irodalomról, művészetről és politikáról. Lady Russel egyike volt a legszeretetre méltóbb nőknek, a kinek szalonját annál szívesebben keresték fel, mert a ház úrnője maga is előkelő és képzett asszony volt, a ki otthon volt a tudomány, művészet és politika minden terén s szavának súlyát csak emelte az, hogy személyesen ismerte Európa-majd mindegyik akkori uralkodóját, ismerte politikai nézeteiket s így alapos- sággal tudott a politikai kérdésekhez hozzászólni. Lady William Russel lelkében pedig különösen mély nyomokat hagytak Németországban szerzett tapasztalatai, úgy, hogy az 1870—71-iki háborús időkben egész nyíltan a németeknek fogta partját és a németek ügyét propagálta szalonjában is. Mikor pedig egy alkalommal egy előkelő államférfi levelet kért ki a porosz-francia háborúra és a németekre vonatkozó véleményét, lady Russel a következőleg nyilatkozott: „Nem agresszívek a németek, hanem progresszívek. Én a németeket a méh- hez, a francziákat pedig a darazsakhoz tudom csak hasonlítani. És minden németnek egyedül vágya és reménye, hogy épségben térhessen vissza északi méhkas- hazájába, dolgozni, mézet és viaszt gyűjteni ahhoz a gyertyához, a mivel egész Európát bevilágítják. A darazsak fészket azonban ki akarják és ki kell fiistólóik s fullánkjukat ártalmatlanná kell tenniük, mert más- különben. — mint eddig is mindig tették. — állan- dón és folytonosan megzavarnak szomszédjaikat békés és eredményos munkájukban. A francia darazs tehát veszedelm Németszagra és egész Európa békéjére — és ettől akarnak a németek megszabadulni! Ennél talá-

jobb hasonlatot alig találhattak volna és a meglepő ebben éppen az, hogy ez egy előkelő, okos és higgadt angol nópolitikus szájából hangzott el.

A németek Angliában. Nagy szomorúsággal konstatálják és pertraktálják újabban az angol lapok, hogy a valóságban máris megvan a német invázió s az angol gyerekszobák telvék német zinkatonákkal s az angol gyermekek német katonákkal játszanak. A nagy iparváros lapja, a „Manchester Guardian,” egész elégiát ír erről az esetről és szomorúan konstatálja, hogy minden fenyegetés hiábavalónak bizonyult, az angol játékkereskedők boltja ma is csupa német áruval van tele. És mikor a lap utánajárt a dolognak, a kereskedőktől azt a jellemző választ kapta, hogy Angliában aháború dazára is óriási kereslet nyilvánul meg a német játékszerek iránt, a mi nem hogy esőként, de sőt emelkedett, úgy hogy szívesen fizeti a közönség a 30—50 százalékos áremelkedést is, csak kapjon árut. Mintán pedig angol játékgyárak nincsenek, a ki csak gyermekét játékkal akarja meglepni, — és melyik szülő ne akarná? — még ha egyébként ellenére van is, kénytelen a német játékarut vásárolni. Ezen persze a „Manchester Guardian” megbotránkozik, de hát hiába minden, a muszáj nagy úr — s mivel hazai játékarú nincs, az angol szülő kénytelen arra fanyalodni, a mi van, német áru pedig még van raktáron bőven s ez most jó áron kel el. Kötségtelen, hogy sok angol szülő szívesebben vette volna a gyermekeinek a Tommy Atkins-okat, — angol katonákat — de hát mit tegyen, ha a barbár németek csak német katonákat s nem Tommy Atkins-okat csinál.

A kereskedők egyébként egész nyíltan megmondják, hogy nem is remélhető, hogy ez az iparág valaha is angol kézre kerüljön s így ők a háború után sietve fogják megfogyott készleteiket kiegészíteni és felújítani — megint csak Németországból.

A Zppelin tyúk-órsége. A párisi „Matin” ezt a mulatságos mesét találja fel olvasóinak: Gróf Zppelin elrendelte, hogy léghajócsarnokai körül nagy tyukolákat állítsanak fel, mert arra a tapasztalatra jutott, hogy a tyukok hamarabb észreveszik az ellenséges repülőgépek közeledését, mint a katonák az őrhelyen.

Mise a taborban. Egy őrmester, a ki az orosz-hangel-országi harostéren küzd, a következőket írta levelében hozzátartozóinak:

— Vasárnap van. Nem a csend és a nyugalom vasárnapja. Távolról ágyúdörgés, a mihe beledöbült az irtózatos hóvihár, a mely már tegnap este óta dűbög. És most, hajnali öt órakor ájtatos lelkek gyülekeznek egy szalmacsűrben. Hatalmas szalmacsűr, az imént még menhelyül szolgált fáradt magyar bakáknak, most átala-lyt az ábait lakásává. A csűr közepén áll egy nagyobb láda lovakra. Ez az oltár. És ott áll az Isten szolgája, a többi pap. Micsk mond. A csűrben magukba szorított bakák felékezetni különbség nélkül imádkoznak. Ki-ki a maga módja szerint. Látok keresztet vetni, lá-tek térdre buggyolva imádkozni és látok két hátsai zsidót a homlokán ifasszíjjal. Mindenki imádkozik, a ki itt van. Hiszen olyan jól esik egy-egy főbázt küldeni a felettünk uralkodó mindenható Urhoz. A pap magyar és német nyelven szól a sokat nélkülöző, küzdő, harcoló katonákhoz. Buzdít bennünket kitartásra és arra, hogy Jézus Krisztusról vegyünk példát a küzdés, a szenvedés, a nélkülözés türelmes elviselésében. Csend van. Csak az átváltó orkánt halljuk kívülről és idebent

a keblekben előretörő mély sóhajokat. Haza gondolunk mindannyian. Lelki szemeinkkel látjuk szeretteinket, otthonmaradt véreinket. A misének vége. Ki-ki meg a dolgára. Az idő rémséges, de még sem olyan rettenetes, mint az elmúlt hetekben. De Istennek legyen hála, mi magyarok jobban bírjuk az idők viszontagságát, mint a muszkák. A németek már közel járnak Varsóhoz. A mi dolgunk vigyázni, hogy az orosz a mind szűkebbre szoruló gyűrűt át ne törje. És ez a gyűrű vasból van. Ezt át nem töri.

Milyen magasra lehet lőni? Az államnak a levegőre való joga és uralma tekintetében már sok vita zajlott le s főleg Anglia miatt volt mindig a vita, mert az angolok az államok ebbeli jogát nem igen akarták respektálni. Mikor pedig az angol aviatikusok gépeikkel teljesen közönyösen Svájc területére fölött vették légi útjokat, a mivel Svájc területének és semlegességének megsértését követték el, a hivatalosan is fölvetett és több oldalról pertraktált probléma ügyében Anglia azt a kijelentést tette, hogy sajnálja ugyan az esetet, de ebben a kijelentésében nem foglaltatik alapvető elismerése a levegőre való felségjoguknak. Anglia szerint ebben az ügyben fontartással kíván élni, holott azt lehetne binni, hogy ez a jog szinte természetes és magától értetődő. És a vélemény mellett a léghajósok és aviatikusok már előbb is arról vitatkoztak, hogy vajon a légürbeli magasság korlátlan-e, avagy itt is lehetséges bizonyos határ megjelölve, analogiájára a nemzetközi tengeri jognak — a parti zónák körülhatárolása tekintetében. A parti jog a tengeri jog szerint tudniillik addig terjed a tengerbe, ameddig a parttól egy ágyugolyóval be lehet lőni. Ha így akarunk tehát mérni a levegőben is, elsősorban az a kérdés merül fel, hogy a legjobb esetben milyen magasra lehetünk fel és meddig érhet egy ágyugolyó. Az erre nézve megtejtett számítások szerint, melynél a levegő ellenállását és más egyéb csekély befolyásokat is tekintetbe vettek, egy merőlegesen fölfelé kilőtt lövedék csak a felét éri el annak a vízszintes vonalnak, melyet az ágyúcsőből ugyanazon kezdősebességgel 45 fok szög alatt kilőtt ágyugolyó meglesz. A közönséges tábori ágyú legfőlebb tízezer méterre visz, tehát magasba löve ilyenformán csak 5000 méternyire juthat föl. Természetesen a fölfelé való lövésnél sem lehetne az ágyúcsövet merőlegesen beállítani egyrészt a technikai nehézségek miatt, leginkább pedig azért, mert hiszen ez esetben a függőlegesen fölfelé kilőtt lövedék ugyanazon helyre esnek vissza. A hajó és partvédő ágyúk tudvalevőleg messzebbre hordanak: így Krupp már húsz év előtt előállított olyan 28 centiméteres kaliberű ágyúkat, melyek ügyesoldván kétszeres távolságra, vagyis majdnem 20 kilométerre hordtak és ma már ott tartunk, hogy a folyton tökéletesített modern hajó és partvédő ágyúk 30—36 kilométerre hordanak. Ha úgy állítjuk be az ágyút, hogy a lehető legmesszebbre vigyen, akkor a lövedék görbült ívben halad először fölfelé és a legnagyobb magasság, a mit e közben elérhet, nem a fele, hanem csak a negyede a tényleges lötvolságunk. Vagyis tehát a legnehezebb ágyúknál az elérhető legnagyobb magasság 8—9 kilométer, a mi azonban mindenesetre elég jelentékeny magasság, annyira, hogy ilyen módon már abban a helyzetben vagyunk, hogy modern nehéz ágyúinkkal már a legmagasabb hegycsúcs is keresztül lehetünk.

Huszmillió koronás porcellán-gyűjtemény. New-Yorkban Morgannak, a nemrég elhunyt milliárdosnak híres kínai porcellán-gyűjteményét megvásárolták a

Duveen testvérek húszmillió koronáért. Érdekes, hogy ez a gyűjtemény valamikor már a Duveen-családé volt. Garland amerikai bankár és a két Duveen testvér gyűjtötte össze a Ming és Kanghi dinasztia korából való porcellánok nagy részét a a kollekciót ők adták el három millió koronáért Morgannak. Azóta dívatba jöttek a régi kínai porcellánok; Morgan maga is néhány értékes darabbal gyarapította a kollekciót és így a szakértők szerint aránylag olcsón jutottak Duveenék a drága porcellánokhoz.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyezet ne küldjenek.

Adamovics. A „Vasutügyelet” című czikke nem közölhető.

J. M. 1. Bíró Ede dr. m. kir. honvéd tiszorvos Bpest, Honv. helyőrségi kórház. 2. Országos központi kózségi nyomda részvényszerzés Budapest, VI., Vározi körút 31. sz.

Csetack. Igen.

K. 1907. Kínostár költségére gyógykezelotik.

Felvilágosítás. Nézetünk szerint a laktanyaszabályzat mérvadó.

B. B. Nincs megengedve.

F. A. Egyelőre nem lesz.

Vitakozó. 1. Az erőszakos megtámadásnál a megsértés még nem következett be. 2. Csak megtámadva. 3. Megbízhatosatlanság.

Béla. Nincs beszűntetve.

Szentmihályi. I. K. 20 tillér naponta.

Jelölt. Járásörnésteri kinevezések ügyedőreknél történnek. On tehát febr. 1-oi ranggal április 1-én lesz kinevezve — ha erre alkalmas.

Talányok megfajtése. Lapunk ez évi 10. számában közölt fejtörőt a 122 beküldött megfajtás közül egy sem fejtette meg helyesen.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves báró Hazai gyalogsági tábornok!

A Vöröskereszt körül szervezt érdeméért való halál-éltisztiérmes érdemcsillagot Önnek díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi márczius hó 3-án.

Ferencz József, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége az alább következő legfelsőbb parancsiratot legkegyelmesebben kibocsátani méltóztatott:

A legénységi állományu egyének részére egy bronz vitézségi érmet rendszerezteik.

Ez az érem barna árnyalatú bronzból a 2. osztályú emiit vitézségi éremhez hasonló alakban verendő és ennek szalagján viselendő.

Az adományozás jogát a hadtestparancsnokokra, közvetlenül a hadseregparancsnokságokunk alárendeltkekre nézve a hadseregparancsnokokra ruházom. Azoknak a legénységi állományu egyéneknek, a kik eddig hadseregparancsnoksági, vagy hadseregfőparancsnoksági dícsődi elismerésben részesültek, a bronz vitézségi érem utólag adományozandó.

Ezen érem adományozásával érempótdíj nem jár.

A bronz vitézségi érem egy szövetséges hadsereghez tartozó legénységi állományu egyéneknek is adományozható.

Kelt Bécsben, 1915. évi február hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Báró Hazai Samu, s. k.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi márczius hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapir kra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Kölcsödi pénznekem vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részlete és közpénzért való eladása.

Előtagadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betéte az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előtagadunk nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk keszség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utánnyak, intőzvények és chequak beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felzármitásával.

Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül:

Demény Dezső, a 9. honvédgyalogezrednél beosztott csendőrfőhadnagyak a hadütszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy

Mazóly Béla, a 11. honvédgyalogezrednél beosztott csendőrfőhadnagyak, a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudta nassáék.

Adományoztatott:

a hadsereg főparancsnoksága által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül:

az 1. osztályu ezüst vitézségi érem:

Bondor Mihály, az 54. gyaloghadosztálynál beosztott IV. csendőrkörületbeli csendőrnek,

Rizanszki Mihály,

Halász Károly,

Pál István és

Kiss Károly, II. csendőrkörületbeli csendőröknek.

Okirattal megdicsőített:

A m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Horváth József II. járőrőrmester, mivel az 1914. éltalanos mozgósítása alatt egy nőtelen feljelentés alapján, melyben 46 egyén lett a hadkötelezettség elől való kibúvással gyanúsítva, igen alapos, kímélő és ártekos nyomozást folytatott, minek alapján az ügy rövid idő alatt törvényes befejezést nyerhetett.

Előléptetett:

1915 február hó 21-ével:

őrmesterré:

a os. és kir. 2. működő hadsereggparancsnokság által:

Szűcs Lajos II. III. számú csendőrkörületbeli őrevezető ez. őrmester, az ellenség előtt tanusított jó szolgálatainak elismerésül.

Névváltoztatás.

Mueska Ferencz, V. számú csendőrkörületbeli próbacsendőrk, belügyminiszteri engedély alapján, családi nevét «Magyari»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Kocsis László őrevezető ez. őrmester, Birtalan Mária-val, február hó 6-án, Perjámoson.

A m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Farkas Mátys csendőrk, Jász Dönnával, február hó 13-án, Jászberényben.

HEGEDÜ

csodásan tisztá ors hangu
6 korona és feljebb.
Mester műbogarék rész-
letre is. Romlottakat művé-
szesen javít. — Árjegyzék az
őrezen hangszerekről ingyen.

Mogyorossy Gyula
kir. szab. hangszergyár
Budapest, VIII., Rákóczi-ut: 71. sz.

SZÁNTÓ JÓZSEF

géparuháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem olj-
talanul küldöm.

Képes nagy ár-
jegyzékem olj-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premior, Postleion, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb horgylkerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tűnélküli beszélőgépek, lemezek és varrógépek árlási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok

Sapkák

Keztyük

Kardbojt

**Celluloid kezelő és
nyakravaló**

Czipókrém

Fegyverzsir

Borotváló készlet

6, 10 és 20 éves

**szolgálati kereszt
stb. stb.**

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

**Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.**

Szives figyelmébe ajánljuk, hogy a Csendőrségi Lexikon 5 koronás árát 4 koronára szállítottuk le, kedvezményes árban még csak néhány példány van belőle raktárunkon, amiért is kérjük arra vonatkozó rendelését.